

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ДОМІНАНТА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Ільченко Алла Михайлівна,
к.пед.н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін*

Студентоцентризм –

це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій.

Сутність студентоцентризму

полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої здобувач вищої освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт навчальної діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього та культурно-мистецького процесу.

student-centered education

Студентоцентризм визначають такі обставини:

- 1. Студентоцентризм - це активна реакція освітянського середовища на мінливі потреби ринку праці, потреби формування загальних і фахових компетентностей, необхідних не лише для якісного виконання професійних обов'язків, а й для розв'язання життєвих проблем, ситуацій, нагальних проблем державотворення.***
- 2. Студентоцентризм - це модель розвитку освіти, за якої здобувач вищої освіти перетворюється з об'єкта на суб'єкт навчальної діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього процесу.***
- 3. Студентоцентризм - передбачає впровадження особистісно-орієнтованої технології навчання, для забезпечення всебічного розвитку особистості здобувача вищої освіти, врахування його індивідуальних особливостей, здібностей, інтересів, потреб, можливостей, індивідуального профілю компетенцій.***
- 4. Студентоцентризм - це новий рівень відповідальності закладу вищої освіти за створення активуючого освітнього середовища, яке забезпечить на виході майбутньому спеціалісту високі результати навчання й сформовані найсучасніші компетенції.***

Концепція студентоцентризму включає такі основні елементи:

- ❖ опора на активне, а не пасивне навчання;
- ❖ акцент на глибоке вивчення і розуміння навчального матеріалу;
- ❖ підвищення відповідальності й підзвітності з боку здобувачів вищої освіти;
- ❖ розвиток почуття самостійності у здобувачів вищої освіти;
- ❖ взаємозалежність між викладачем і здобувачем вищої освіти;
- ❖ взаємна повага у відносинах між здобувачами вищої освіти і викладачами;
- ❖ рефлексивний підхід до навчального процесу з боку як викладача, так і здобувача вищої освіти.

Ідеї студентоцентризму:

- орієнтація на результат навчання та спільна відповідальність;
- забезпечення збереження і розвитку духовно-інтелектуальних цінностей;
- розширення прав, обов'язків і відповідальності здобувачів вищої освіти;
- підвищення ролі самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- індивідуалізація здобувача вищої освіти як активного учасника освітнього процесу;
- інтерактивна взаємодія між учасниками навчального процесу;
- використання нових підходів до навчання, забезпечення повноцінного проведення наукових досліджень.

Студентоцентроване навчання

основний принцип Болонських реформ у вищій освіті, що передбачає активну навчальну діяльність здобувачів вищої освіти при набутті необхідних компетенцій і зростання відповідальності за власне навчання, спрямоване на досягнення певного результату.

Мета студентоцентрованого навчання

створення сприятливих умов для якісного засвоєння знань, формування професійних умінь і навичок, компетентностей, при збереженні свобод здобувачів вищої освіти для досягнення культурних і освітніх цілей.

Основні цілі студентоцентричної моделі освіти :

- 1) здобуття кожним випускником закладу вищої освіти якісних знань, базових вмінь, загальних і фахових компетенцій;**
- 2) формування умінь самостійно вчитися впродовж усього життя;**
- 3) розвиток організаційного, креативного, гнучкого мислення, що дозволяє з успіхом діяти в умовах невизначеності;**
- 4) формування достатнього досвіду у використанні знань і компетенцій для вирішення незнайомих проблем та завдань;**
- 5) виховання поваги до загальних правил громадянської поведінки, що формує основу довіри та співпраці у суспільстві.**

Основні задачі студентоцентричної моделі освіти:

- підготовка здобувачів вищої освіти до життя як активних громадян демократичного суспільства;**
- підготовка майбутніх спеціалістів до професійної діяльності;**
- забезпечення особистісного розвитку здобувачів вищої освіти;**
- формування потреби в навчанні, удосконаленні впродовж життя.**

student-centered education

Кількісні та якісні інструменти, що характеризують успішність впровадження студентоцентрованого навчання

- 1) наявність широкого поля можливостей у формуванні власних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти;**
- 2) доступність навчання за сучасними інтерактивними методиками, інноваційними освітніми технологіями;**
- 3) забезпечення активної участі студентства у формуванні змісту навчання;**
- 4) ресурсна підтримка створення середовища студентоцентрованого навчання;**
- 5) стимулювання академічної мобільності та її організаційно-фінансове забезпечення;**
- 6) формування потреби та заохочення соціальної активності студентства;**
- 7) пробудження прагнення до наукової роботи та внутрішньої потреби в дослідницькому пошуку.**

Найтиповіші причини, що ускладнюють реалізацію студентоцентрованого навчання:

- відсутність у здобувачів вищої освіти умінь долати труднощі пізнавальної діяльності, пов'язаних з необхідністю докладати певних волевих, інтелектуальних, емоційних зусиль при здійсненні навчання в цілому та при його активізації зокрема;
- зменшення мотивації до навчання або навіть повне її зникнення може спостерігатись на фоні надмірної, незбалансованої, громіздкої, методично невиваженої кількості навчального матеріалу;
- одноманітність і монотонність процесу навчання викликає загальну, зокрема емоційну втому, також викладачеві необхідно пам'ятати про фізіологічно обумовлену об'єктивність цього процесу.

**Інноваційна
технологія** –
це нові методи і
форми
педагогічної
діяльності.

Методи стимулювання та підвищення мотивації до навчання:

емоційні	заохочення, навчально-пізнавальні, ділові ігри, створення ситуації успіху, стимулююче (заохочувальне) оцінювання, вільний вибір завдань, вільний вибір шляхів і засобів вирішення поставлених завдань, задоволення бажання бути значимою особистістю
пізнавальні	опора на життєвий досвід, врахування пізнавальних інтересів, створення проблемних ситуацій, проєктування професійних ситуацій, стимулювання до пошуку альтернативних рішень, мозковий штурм, виконання творчих завдань;
вольові	інформування про обов'язкові результати, формування відповідального ставлення, ідентифікація пізнавальних ускладнень, самооцінка та корекція власної діяльності, формування рефлексії, прогнозування майбутньої діяльності;
соціальні	розвиток прагнення бути корисним, створення ситуації взаємодопомоги, розвиток емпатії, співчуття, пошук контактів та співробітництва, командні конкурси, змагання, робота в групах, зацікавленість результатами колективної праці, організація само- та взаємоперевірки.

Інноваційні методи навчання

бінарні

- 1) словесно-інформаційний,
- 2) словесно-проблемний;
- 3) словесно-евристичний,
- 4) словесно-дослідницький,
- 5) наочно-ілюстративний,
- 6) наочно-проблемний,
- 7) наочно-практичний,
- 8) наочно-дослідний,
- 9) інші бінарні методи.

інтегровані

- 1) поєднання 3-5 методів

інтерактивні

- 1) робота в парах, малих групах;
- 2) дискусії, диспути,
- 3) проектування професійних ситуацій;
- 4) ОДГ (організаційно-діяльна гра);
- 5) рольові і ділові ігри;
- 6) мозковий штурм,
- 7) тренінгові заняття,
- 8) командні конкурси і змагання;
- 9) кейс-метод;
- 10) інші бінарні методи

комп'ютерні і мультимедійні

- 1) використання мультимедійних презентацій, відеороликів;
- 2) використання комп'ютерних навчальних програм;
- 3) дистанційне навчання;
- 4) інші комп'ютерні і мультимедійні методи

При використанні таких методів відбуваються позитивні зміни:

1) для здобувачів вищої освіти:

- ❖ відводиться роль активних партнерів, які зацікавлені в навчанні, що
- ❖ підвищує їх мотивацію до навчання;
- ❖ формується незалежність і самостійність у виборі не лише змісту
- ❖ навчання, а й засобів, методів розв'язання поставлених завдань в
- ❖ процесі навчання;
- ❖ розвивається гнучкість навчання;
- ❖ спостерігається збільшення відповідальності і підзвітності з боку
- ❖ здобувачів вищої освіти;

2) для викладачів:

- ❖ відбувається зміна ролі викладача, тобто більша відповідальність
- ❖ покладається на здобувача вищої освіти, а викладач лише допомагає
- ❖ навчатися, консультує, супроводжує (педагог-т'ютор);
- ❖ викладач постійно самовдосконалюється;
- ❖ робота і викладання стає цікавішими;
- ❖ підвищується якість освіти та статус викладача тощо.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!